

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
JEAN MISCHO

18 päivänä toukokuuta 2000 *

1. SCA Holding Ltd (jäljempänä SCA Holding) on 29.7.1998 jättämällään valituskirjelmällä hakenut muutosta yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-327/94, SCA Holding vastaan komissio, 14.5.1998 antamaan tuomioon¹ (jäljempänä valituksenalainen tuomio).

Holding vaati, että sakkoa on alennettava huomattavasti. Valituksenalaisessa tuomiossa on täydellinen selvitys SCA Holdingin päätöstä kohtaan esittämistä väitteistä ja syistä, joiden vuoksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut, että kaikki väitteet on hylättävä.

2. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tällä tuomiolla hylännyt kanteen, jonka SCA Holding oli nostanut EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan soveltamisesta (IV/C/33.833 — Kartonki) 13 päivänä heinäkuuta 1994 tehdystä komission päätöksestä 94/601/EY² (jäljempänä päätös), jossa komissio oli määrännyt 19:lle yhteisön markkinoilla kartonkia tuottavalle ja toimittavalle yritykselle sakkoja EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan (josta on tullut EY 81 artiklan 1 kohta) rikkomisesta.

4. SCA Holding vaatii valituksessaan, että yhteisöjen tuomioistuin

a) muuttaa valituksenalaista tuomiota

3. Tässä kanteessa SCA Holding vaati ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan päätöksen sekä siltä osin kuin siinä katsottiin SCA Holdingin olevan vastuussa kilpailusääntöjen rikkomisesta että siltä osin kuin siinä määrättiin sille 2 200 000 ecun suuruinen sakko tämän rikkomisen johdosta. Toissijaisesti SCA

b) kumoaa päätöksen 1 artiklan siltä osin kuin se koskee valittajaa tai toissijaisesti kumoaa päätöksen 3 artiklassa valittajalle määrätyn sakon tai alentaa sitä huomattavasti ja

c) velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

* Alkuperäinen kieli: ranska.

¹ — Kok. 1998, s. II-1373.

² — EYVL L 243, s. 1.

5. Komissio, joka on valitusvaiheessa vastapuolena ja joka oli vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa, vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

yhteisön oikeutta rikkomatta pysyttää komission SCA Holdingille määräämää sakkoa sekä asiallisesti että määrällisesti.

1) jättää valituksen tutkimatta tai ainakin hylkää sen perusteettomana

7. Tarpeettoman toiston välttämiseksi valitusperusteita tarkastellaan yksityiskohtaisesti sitä mukaa kuin niitä käsitellään.

2) toissijaisesti palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen, jotta tämä arvioisi sakon uudelleen täyden harkintavaltansa nojalla ja

Ensimmäinen valitusperuste, joka koskee päätöksen adressaattia

3) joka tapauksessa velvoittaa valittajan korvaamaan valitusvaiheen oikeudenkäyntikulut.

8. Valittaja on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vedonnut päätöstä vastaan kanneperusteeseen, jonka mukaan valittajaa ei olisi pitänyt pitää vastuullisena kartonkitehdas Colthrop Millin (jäljempänä Colthrop) toiminnasta eikä se näin ollen ole oikea adressaatti päätökselle, jossa määrättiin seuraamus niistä Colthropin menettelytavoista, jotka olivat perustamissopimuksen 85 artiklan vastaisia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on hylännyt kanneperusteen todeten seuraavaa:

6. SCA Holding vetoaa valituksensa tueksi seuraaviin kahteen valitusperusteiden ryhmään:

— valitusperusteisiin, joilla pyritään osoittamaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ollut väärässä hylätessään valittajan väitteet ja perustelut, joiden mukaan päätöstä ei olisi pitänyt osoittaa sille

”61 On kiistatonta, että kartonkia valmistava tehdas oli Colthrop ja että silloin, kun kilpailusääntöjä rikottiin, tämä tehdas kuului ensin Reed P & B:lle, sitten SCA Aylesford Ltd:lle ja lopuksi SCA Holdingille.

— valitusperusteisiin, joilla pyritään osoittamaan, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voinut

- 62 Seuraavaksi on todettava, että Reed P & B, SCA Aylesford Ltd ja SCA Holding (eli kantaja) ovat yhden ja saman oikeushenkilön peräkkäisiä toimimisiä.
- 63 Tässä asiassa ei siis ole mitään seuraantoon liittyvää ongelmaa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä nimittäin ilmenee,³ että se oikeushenkilö, joka vastasi yrityksen toiminnasta silloin, kun kilpailusääntöjä rikottiin, on saatettava vastuuseen yrityksen siitä toiminnasta, joka merkitsi kilpailusääntöjen rikkomista. Niin kauan kuin tämä oikeushenkilö on olemassa, vastuu kilpailusääntöjen rikkomista merkitsevästä yrityksen toiminnasta seuraa tätä oikeushenkilöä, vaikka ne aineelliset tekijät ja henkilöstö, jotka olivat mukana kilpailusääntöjen rikkomisessa, on kilpailusääntöjen rikkomisen jälkeen luovutettu kolmansille.
- 64 Komissio on näin ollen aiheellisesti osoittanut päätöksen sille oikeushenkilölle, joka vastasi todetuista kilpailuvastaisista toimista kilpailusääntöjen rikkomisen aikana ja joka oli olemassa vielä silloin, kun päätös tehtiin.
- 65 Tästä seuraa, että siinäkin tapauksessa, että Colthropia voitaisiin pitää perustamissopimuksen 85 artiklassa tarkoitettuna yrityksenä ja vaikka tämä yritys
- olisi päätöksen tekopäivänä kuulunut Colthrop Board Mill Ltd -nimiselle oikeushenkilölle, kantajan väitteillä voidaan enintään osoittaa, että komissiolla oli päätöksen adressaatin osalta valinnanvaraa. Komission tekemää valintaa ei siis näissä olosuhteissa voida menestyksekkäästi kyseenalaistaa.
- 66 Lisäksi on todettava, että Reed P & B oli mainittu PG Paperboardin jäsenluettelossa.
- 67 Päätöksen 143 perustelukappaleen mukaan komissio on pääsääntöisesti osoittanut päätöksen PG Paperboardin jäsenluettelossa mainitulle yksikölle, paitsi seuraavissa tapauksissa:
- 1) kun useat konserniyhtiöt [olivat] osallistuneet kilpailusääntöjen rikkomiseen
- tai
- 2) kun [oli] selviä todisteita siitä, että emoyhtiöllä itsellään oli jokin osuus siinä, että tytäryhtiö osallistui kartelliin,

3 — Asia T-6/89, Enichem Anic v. komissio, tuomio 17.12.1991 (Kok. 1991, s. II-1623, 236—238 kohta).

[jolloin] päätös on osoitettu konsernille (jota emoyhtiö edustaa).’

68 Koska komissio ei ollut katsonut, että päätöksen 143 perustelukappaleessa mainitusta pääperiaatteesta tehdyn poikkeuksen jompikumpi edellytys olisi täytynyt, se on voinut pätevästi päättää, ettei se osoita päätöstä Reed P & B:n/SCA Aylesfordin/SCA Holdingin peräkkäisille emoyhtiöille.

69 Kanneperuste on siis hylättävä perusteettomana.”

9. Valituksenalaisen tuomion 65 kohdan ymmärtämisen helpottamiseksi on syytä täsmentää, että Colthropista tuli 19.4.1991 oikeushenkilö nimellä Colthrop Board Mill Ltd ja että päätöksen 1 artiklan mukaan kilpailusääntöjen rikkominen jatkui ”ainakin vuoden 1991 huhtikuuhun”.

10. Valittaja on valituksessaan esittänyt tätä valituksenalaisen tuomion osaa koskevat moitteensa tiivistettynä seuraavasti:

”a) Seuraantoa koskeva kysymys tulee esiin, kun kilpailusääntöjä rikkova

yritys siitä huolimatta, että rikkomisen aikana tai sen jälkeen tapahtuu yksi tai useampia omistajanvaihdoksia, säilyttää ’toiminnallisen ja taloudellisen jatkuvuutensa’ kilpailusääntöjen rikkomisen ajan ja aina päätöksen tekopäivään asti ja on edelleen olemassa ’olennaisesti samassa muodossaan’ päätöksen tekopäivänä ja on oikeushenkilö päätöksen tekopäivänä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien on todennut, että tähän asiaan ei liity seuraantoa koskevaa kysymystä, mutta sen arviointia on perusteltu puutteellisesti ja se on ristiriidassa oikeusperiaatteiden ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuimien oikeuskäytännön kanssa.

b) Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, että komissiolla oli oikeus päättää, minkä eri konserneihin kuuluvista yksiköistä se valitsee kartonkipäätöksen adressaatiksi.

c) Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien on käsitellyt riittämättömästi sitä, käyttikö komissio valinta-oikeuttaan oikein. Vaikka komissiolla olisikin vastoin valittajan käsitystä ollut oikeus päättää, minkä eri konserneihin kuuluvista yksiköistä se valitsee kartonkipäätöksen adressaatiksi, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, ettei komission valintaa voitu menestyksekkäästi riitauttaa.”

11. On kysyttävä, ovatko nämä moitteet perusteltuja.

12. Aluksi todettakoon, että valituksenalaisen tuomion 61 ja 62 kohta, jotka ovat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päättelyn perusta, koskevat tosiseikkoja, joita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on pitänyt toteennäytettyinä ja joita ei sellaisina voida käsitellä valituksen yhteydessä. Valittaja ei sitä paitsi edes kiistä näitä tosiseikkoja. Valittaja riitauttaa valituksenalaisen tuomion 63 kohdan, jossa todetaan, että nämä tosiseikat estävät sen, että asiassa voisi olla kysymys mistään seuraantoon liittyvästä ongelmasta.

13. Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on esittänyt tämän toteamuksen niin, että siinä pelkästään sovelletaan edellä mainitussa asiassa Enichem Anic vastaan komissio annetun tuomion 236—238 kohdassa ilmaistuja periaatteita nyt esillä olevaan asiaan, on syytä muistuttaa, että näissä kohdissa todetaan seuraavaa:

”236 Kun tällaisen kilpailusääntöjen rikkomisen on todettu tapahtuneen, on määritettävä se luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka rikkomisajankohtana vastasi yrityksen toiminnasta, jotta tämä voitaisiin saattaa vastuuseen rikkomisesta.

237 Jos kuitenkin rikkomisajankohdan ja sen ajankohdan välillä, jolloin yritys saatetaan siitä vastuuseen,

yrityksen toiminnasta vastaava henkilö on oikeudellisesti lakannut olemasta, on ensinnäkin rajattava ne aineelliset ja inhimilliset tekijät, jotka myötävaikuttavat kyseiseen kilpailunrajoitukseen, ja toiseksi henkilö, jolle vastuu toiminnasta on siirtynyt, jotta vältettäisiin se, että yritys voisi välttää vastuun kyseisestä toiminnasta rikkomisajankohtana vastanneen oikeushenkilön olemassaolon päättymisen vuoksi.

238 Kantajan tapauksessa yrityksen toiminnasta rikkomisajankohtana vastuullinen oikeushenkilö oli olemassa päätöksentekoon asti. Komissio on tämän vuoksi perustellusti lukenut rikkomisen sen syyksi.”

14. Näitä periaatteita analysoitaessa voidaan todeta, että jos pidetään lähtökohtana, että on erotettava toisistaan yritys eli markkinoilla toimiva taloudellinen toimija ja sen toiminnasta vastaava henkilö, periaatteet koskevat kahta tapausvaihtoehtoa.

15. Ensimmäisessä tapausvaihtoehdossa henkilö, joka vastasi yrityksestä silloin, kun kilpailua rajoittavia menettelytapoja noudatettiin, on edelleen oikeudellisesti olemassa silloin, kun näistä menettelytavoista määrättäviä seuraamuksia koskeva päätös tehdään, joten tämän henkilön kuuluu vastata näistä menettelytavoista ja päätös on näin ollen osoitettava sille. Asiaan ei siis

liity seuraantoa koskevaa ongelmaa siinä mielessä, että vastuuseen liittyvät velvollisuudet olisivat siirtyneet oikeushenkilöltä toiselle.

16. Toisessa tapausvaihtoehdossa toiminnasta vastannutta henkilöä ei seuraamuksen määräämisajankohtana enää ole oikeudellisesti olemassa, joten on sen estämiseksi, että kilpailusääntöjen rikkominen jäisi vaille seuraamusta, tutkittava, kuka on tullut tämän henkilön sijaan, ja tässä tarkoituksessa on jäljitettävä yritystä taloudellisena ilmiönä eikä oikeudellisena ilmiönä, jotta saadaan selville, kuka tällä hetkellä johtaa yrityksen toimintaa. Tämä on se henkilö, jota pidetään päätöksen adressaattina ja jolle seuraamus on määrättävä, kun noudatetaan vastuun kohdentamista koskevaa menetelmää, jota yksinkertaisuuden vuoksi luonnehditaan seuraantomenetelmäksi.

17. Noudatettaessa tätä lähestymistapaa, joka voitaisiin tiivistää periaatteeksi ”vastuun on kuuluttava samalle taholle kuin vallan”, yritys ei joutu itse kantamaan vastuuta toimistaan. Periaatteen avulla osoitetaan vastuullinen taho, johon seuraamus on kohdistettava, ja tämä vastuullinen taho voidaan osoittaa ikään kuin olettamana, jos henkilöä, joka johti yrityksen toimintaa seuraamuksen kohteena olevien tekojen aikaan, ei enää ole olemassa eikä sille siis enää voida määrätä seuraamusta.

18. Nyt esillä oleva tapaus on selvästikin ensimmäisen vaihtoehdon mukainen, koska SCA Holding on pelkästään Reed Paper & Board Ltd:n (jäljempänä P & B)

uusi toiminimi; P & B vastasi Colthropin toiminnasta tosiseikkojen tapahtumaikaan, joten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien on edellä mainitussa asiassa Enichem Anic vastaan komissio annettussa tuomiossa ilmaistuja periaatteita soveltaen katsonut täysin loogisesti, ettei ollut olemassa mitään seuraantoon liittyvää ongelmaa ja että päätöksen adressaatin piti olla SCA Holding.

19. On siis kysyttävä, miltä osin päättely on valittajan mielestä virheellinen.

20. Sikäli kuin niistä pitkistä kehittelmistä, joita valituksessa on omistettu nyt käsiteltävänä olevalle ongelmalle, voidaan saada selville jokin selvä kanta, virhe ei johdu siitä, että edellä mainitussa asiassa Enichem Anic vastaan komissio annettussa tuomiossa esiin tuodut periaatteet, joita SCA Holding ei oman väittämänsä mukaan halua kyseenalaistaa, olisivat virheellisiä, vaan siitä, että näitä periaatteita ei voida soveltaa nyt käsiteltävänä olevaan asiaan. Valittajan mukaan nyt esillä olevalle asialle on tunnusomaista, että kilpailusääntöjä rikkonut yritys ei päätöksentekoaikana enää ollut toimintansa osalta sen oikeushenkilön vastuulla, joka vastasi sen toiminnasta niiden tosiseikkojen tapahtumaikaan, joiden vuoksi seuraamus on perusteltu, vaan siitä itsestään oli sen lisäksi tullut oikeushenkilö, koska Colthropin muodostama toimintayksikkö oli muutettu erilliseksi yhtiöksi, ennen kuin se luovutettiin.

21. Ensi arviolta on vaikea ymmärtää, miten nämä tosiseikat, joita kukaan ei kiistä, olisivat esteenä edellä mainitussa

asiassa Enichem Anic vastaan komissio annetussa tuomiossa ilmaistujen periaatteiden soveltamiselle, sillä näiden toiseikkojen perusteella ei ole mahdollista katsoa, että tilanne ei vastaa edellä tarkasteltua ensimmäistä tapausvaihtoehtoa, jossa oikeushenkilö, joka oli vastuussa yrityksen toiminnasta kilpailusääntöjen rikkomisen aikana, on edelleen olemassa, kun komissio tekee päätöksen.

22. Vaikkei SCA Holding ole sitä nimenomaisesti todennutkaan, se itse asiassa pyrkii riitauttamaan juuri edellä mainitussa asiassa Enichem Anic vastaan komission annetussa tuomiossa omaksutun lähestymistavan tai — hienovaraisemmin — muuttamaan sitä, jotta esiin nousisi seuraantoa koskeva ongelma, jonka ansiosta SCA Holding pystyisi välttämään seuraukset siitä, miten se käyttäytyi silloin, kun se johti Colthropin toimintaa.

23. SCA Holding moittii varsinaisesti sitä, että komissio ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien eivät ole myöntäneet, että Colthropista irtautuessaan SCA Holding vapautui vastuusta, joka sille oli syntynyt oikeushenkilönä, joka oli vastuussa Colthropin toiminnasta kilpailusääntöjen vastaisen käyttäytymisen aikana.

24. Valittaja ei kylläkään hyökkää suoraan edellä mainitussa asiassa Enichem Anic vastaan komissio omaksutun päättelyn perusteita vastaan (eli sitä vastaan, että on erotettava yritys ja sen toiminnasta vastaava oikeushenkilö), vaan se itse asiassa kehrittelee päättelyä, jolla pyritään perim-

miltään asettamaan vastuu yritykselle itselleen.

25. Tämän kekseliään esityksen mukaan yrityksen toiminnasta vastaava oikeushenkilö ei enää ole todella vastuussa kilpailusääntöjen vastaisista menettelytavoista, vaan se on enää pelkästään yrityksen — todellisen vastuullisen — edustaja. Kun yrityksen omistaja vaihtuu, vastuu säilyy yrityksellä eikä tämä voi päästä siitä eroon, ja kun komissio kilpailunvastaiset menettelytavat havaittuaan aikoo määrätä niistä seuraamuksen, sen on käännyttävä sen puoleen, josta on tullut yrityksen uusi edustaja; jos yritys on kuitenkin itseinäistynyt siten, että siitä on tullut yhtiö samalla tavalla kuin alaikäisestä tulee täysi-ikäinen, jos käytetään vertauskuvaa, joka on seuraannon tavoin peräisin perheoikeudesta, yritys joutuu itse vastuuseen. Jos tätä lähestymistapaa sovellettaisiin nyt esillä olevaan asiaan, Colthrop Board Mill Ltd joutuisi vastaamaan kilpailunvastaisista toimista, joihin Colthrop osallistui ollessaan SCA Holdingin johdon alaisena.

26. Ohimennen voidaan huomauttaa, että seuraannon käsitteeseen turvautuminen on tässä ajatusrakennelmassa jossain määrin keinotekoisia, koska Colthrop on todellisuudessa ollut alusta loppuun saakka vastuussa omista toimistaan.

27. Oli miten oli, olen kuitenkin sitä mieltä, että tällainen päättely on väistämättä hylättävä ja että on syytä noudattaa sitä täysin yksiselitteistä ratkaisua, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin omaksui edellä mainitussa asiassa Enichem Anic vastaan komissio antamassaan tuomiossa ja jota se on pelkästään soveltanut nyt esillä olevaan asiaan, sillä mielestäni on täysin järkevää, että vastuu liittyy valtaan.

28. SCA Holding johti Colthropia kokosen ajan, jonka kilpailusääntöjen rikkominen kesti, ja on pelkästään luonnollista, että se joutuu nyt kantamaan vastuun aikaisemmasta käyttäytymisestään.

29. Tämän valitusperusteen käsittely olisi valmis, jollei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi yrittänyt tukea päätelmänsä muilla argumenteilla, joiden paikkansapitävyuden valittaja samoin kiistää, mutta — todettakoon heti — paremilla perusteilla.

30. SCA Holding toteaa, että valituksenalaisen tuomion 65 kohta ei ainoastaan ole ristiriidassa 63 kohdan kanssa vaan on sen lisäksi itsessään virheellinen, koska siinä tunnustetaan, että komissiolla voi tietyissä olosuhteissa olla valinnanvaraa sen osalta, kenelle se osoittaa päätöksen, jossa määrätään seuraamus kilpailusääntöjen vastaisista menettelytavoista, ja todetaan, että valintaa ei voida menestyksekkäästi kyseenalaistaa, sen jälkeen kun se on tehty.

31. Minun on tunnustettava, että valituksenalaisen tuomion 65 kohta väistämättä jättää lukijan hämmentyneeksi monessa suhteessa. On ensinnäkin hämmästyttävää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa siihen, että Colthrop on yritys, pelkkänä olettamana. Edeltävissä kohdissa ei kylläkään ole todettu nimenomaisesti, että Colthrop olisi yritys, koska 61 kohdassa on todettu pelkästään, että Colthrop oli ”kartonkia valmistava tehdas”.

32. Valituksenalaisen tuomion 63 kohdassa oleva päättely, joka rakentuu viitaukseen edellä mainitussa asiassa Enichem Anic vastaan komissio annettuun tuomioon, perustuu siihen, että Colthrop on olemassa yrityksenä, koska tässä kohdassa tehdään ero yrityksen ja sen toiminnasta vastaavan oikeushenkilön välillä. Jos ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi halunnut katsoa, että Colthrop ei ollut yritys ja että se oli pelkkä P & B:n omaisuususerä, ei olisi ollut mitään tarvetta viitata edellä mainitussa asiassa Enichem Anic vastaan komissio annettuun tuomioon. Siinä tapauksessa ainoa tunnistettavissa oleva yritys olisi ollut P & B, ja kilpailusääntöjen rikkomisesta aiheutuvan vastuun kohdentamisessa ei olisi ilmennyt mitään ongelmaa, koska päätös olisi yksinkertaisesti osoitettu ”yhtiömuotoiselle yritykselle”, joka oli itse rikkonut kilpailusääntöjä, koska sillä, että Colthropin muodostama omaisuususerä oli myöhemmin myyty, ei ollut mitään merkitystä.

33. Se, että Colthropin olemassaolo yrityksenä on valituksenalaisen tuomion 65 kohdassa tuotu esiin pelkkänä olettamana, ei selvästikään ole omiaan tukemaan edellä esitettyjen toteamusten paikkansapitävyyttä.

34. Sen lisäksi, että tuomio on tällä tavalla ristiriitainen, on mielestäni erittäin kyseenalaista, että Colthropin olemassaololle perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna yrityksenä on annettu oletettaman luonne, kun on kysymys siitä, kenelle komission päätös, jossa määrätään seuraamus kilpailusääntöjen rikkomisesta, on osoitettava. Olen nimittäin sitä mieltä, että kilpailusääntöjen soveltamisen on oltava selvää eikä siinä saa vallita sellaista epäselvyyttä, jonka valituksenalaisen tuomion 65 kohta saa aikaan.

35. Minun on pakko esittää samat vaivat niiden seurausten osalta, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien liittämiseen, että Colthrop saatetaan tunnustaa yritykseksi. Mielestäni ei ole mitenkään toivottavaa, että komissiolla katsotaan olevan valinnanvaraa sen osalta, kenelle se osoittaa päätöksensä. En millään tavalla kiistä sitä, että joissakin tapauksissa, kuten nyt esillä olevassa asiassa, päätöksen adressaattiin määrittämiseen saattaa liittyä ongelmia. Tämä ei kuitenkaan todellakaan ole mikään syy valintamahdollisuuden antamiselle. Se, että johonkin ongelmaan liittyvät tosiseikat ovat monimutkaisia, ei merkitse, että mikä tahansa tämän ongelman ratkaisu olisi oikea. Adressaatin selvittämisessä on noudatettava oikeussääntöjä, kuten edellä mainitussa asiassa Enichem Anic vastaan komissio annetussa tuomiossa ilmaistuja oikeussääntöjä, ja adressaatti on määritettävä soveltamalla näitä sääntöjä huolellisen analyysin jälkeen eikä käyttämällä valintaoikeutta, jonka osalta on aina vaikea saada asianomaiset vakuuttuneiksi siitä, että sen käyttämistä ei ole ohjannut oikeus.

36. Mielestäni komissiolla ei siis ole valinnanvaraa. On kuitenkin kysyttävä, että jos valinnanvaraa kaikesta huolimatta voisi olla eli jos oikeussääntö sallisi, että päätös, jossa määrätään seuraamus taloudellisen toimijan perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan vastaisesta käyttäytymisestä, voidaan osoittaa yhtä hyvin A:lle kuin B:lle, onko totta, että päätöksen adressaattiksi valittu ei voi riitauttaa komission valintaa, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut.

37. Voi olla houkutus vastata, että näin todellakin on. Kun on tunnustettu, että päätös voidaan osoittaa yhtä hyvin A:lle kuin B:lle, A, jos valinta on kohdistunut siihen, pystyy ehkä osoittamaan, että päätös olisi yhtä hyvin voitu osoittaa B:lle, mutta tämä ei millään tavalla muuta sitä, että A:han kohdistunut valinta ei ole ollut oikeussäännön vastainen, ja minusta näyttää siltä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on halunnut vastata SCA Holdingille juuri näin.

38. Voidaanko kuitenkaan sallia, että ainoa perustelu A:n valitsemiselle on, että mikään ei estä valitsemasta sitä, tai onko peräti niin, että A valitsemista ei tarvitse perustella? Tällöin komissiolla olisi niin laaja harkintavalta, että se lähenisi jo mielivaltaa.

39. Toisaalta on kuitenkin todettava, että jos vaaditaan, että A:n valitsemista on todella perusteltava, on samalla tunnustet-

tava, että A:lla on oikeus riitauttaa tämä perustelu tuomioistuimessa. On kysyttävä, että jos tuomioistuin hylkää perustelut, eikö siitä seuraa automaattisesti, että valinnan olisi pitänyt kohdistua B:hen, ja mitä siinä tapauksessa jää jäljelle siitä valintaoikeudesta, joka on väitteiden mukaan annettu komissiolle.

40. Voidaan nähdä, ettei myöskään tältä kannalta katsottuna ole toivottavaa, että komissiolla tunnustetaan olevan — vaikkapa vain hyvin erityislaatuissa tilanteissa — valintaoikeus päätöksen adressaatin osalta, jos halutaan välttää ne ristiriitaisuudet, joita valintaoikeuden ja tuomioistuinten harjoittaman vähimmäisvalvonnan samanaikainen olemassaolo aiheuttaa.

41. Kilpailusääntöjen rikkomisten rankaiseminen on niin vakava asia, ettei siinä voi olla sijaa likimääräisyyksille. Komissio voi epäröidä, mutta sen on tehtävä ratkaisu eli valittava niiden ratkaisujen välillä, jotka ovat sen mielestä mahdollisia. Viime kädessä on tuomioistuimen asia päättää, onko komissio valinnut oikein, eli komissiolla ei toisin sanoen ole todellista valintaoikeutta vaan ainoastaan vaihtoehtoja, joista vain yksi on sellainen, jota oikeussäännön oikea soveltaminen edellyttää.

42. Onko näin ollen katsottava, että se, mitä valituksenalaisen tuomion 65 koh-

dassa on todettu, ei ole pelkästään virheellistä vaan kumoaa sen, mitä edellisessä kohdassa on todettu? Olen hyvin haluton ehdottamaan yhteisöjen tuomioistuimelle tätä ratkaisua.

43. Haluttomuuteni johtuu yhtäältä siitä, että valituksenalaisen tuomion tämän kohdan virheelliseksi toteaminen ei millään tavalla merkitse, ettei SCA Holding olisi päätöksen oikea adressaatti. Asia on pikemmin päinvastoin, koska virheelliseksi toteamisen ei mielestäni pidä koskea 61—64 kohtaa, kun niitä tarkastellaan erikseen.

44. Toisaalta haluttomuuteni johtuu siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 66 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa esittänyt toisen perusteen sille, että kanne, jonka SCA Holding oli nostanut päätöksestä siltä osin kuin se oli osoitettu sille, oli hylättävä, kun se on todennut, että P & B eli SCA Holding aiemmalla toimimellään oli mainittu PG Paperboardin eli oli sen organisaation, jonka piirissä kartellin toiminta oli järjestetty, jäsenluettelossa.

45. Mielestäni tällä seikalla on ratkaiseva merkitys, koska se tukee sitä, mitä valituksenalaisen tuomion 61—64 kohdassa on todettu. Se osoittaa, että juuri SCA Holding liitti Colthropin kartelliin, oli kartellin muiden jäsenten kumppani ja kuului kartelliin omilla nimissään. Koska SCA Holding osallistui tällä tavalla PG Paperboardin toimintaan, se ei voi nyt kieltäytyä ottamasta vastuuta Colthropin markkinoilla toteuttamista kilpailunvastaisista menettelytavoista, ja sen osallistumi-

sen vuoksi on perusteltua, että päätös on osoitettu sille.

46. Kaikkia näkökohtia tarkkaan harkituani katson siis, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ollut oikeassa hylätessään SCA Holdingin kanneperusteen ja että valituksenalaisen tuomion 65 kohtaa on pidettävä pelkkänä tuomioistuimen muuna lausumana, joka on kylläkin valitettava mutta joka ei voi kyseenalaistaa sitä, että ratkaisu, johon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on päätenyt, on oikea.

Toinen valitusperuste, joka koskee sakon määrää

47. SCA Holding väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se on käyttänyt täyttä harkintavaltaansa SCA Holdingille määrättyä sakkoa tutkiessaan. Tässä valitusperusteessa on kolme osaa. Valitusperusteen ensimmäisen osan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, ettei valittajan hallinnollisessa menettelyssä omaksuman asenteen vuoksi ollut perusteltua alentaa sakkoa. Valitusperusteen toisen osan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, etteivät päätöksen perustelut olleet sillä tavoin puutteelliset, että sakon kumoaminen tai alentaminen olisi ollut sen vuoksi perusteltua. Valitusperusteen kolmannen osan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei olisi voinut samaan aikaan hyväksyä sitä, että komissio valitsi Coltrhopia koskevan pää-

töksen adressaatiksi SCA Holdingin, ja kieltäytyä ottamasta sakon tasoa tutkiesaan huomioon sitä, että kysymys oli valinnasta. Tarkastelen näitä valitusperusteen kolmea osaa yksi kerrallaan.

Toisen valitusperusteen ensimmäinen osa

48. SCA Holding on väittänyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, että sen hallinnollisessa menettelyssä omaksuma asenne oikeutti sen saamaan päätöksen muiden adressaattien tavoin alennuksen sakosta; SCA Holdingin asenne oli se, ettei se lausunut mitään niiden tosiseikkojen olemassaolosta, joista muodostui se kilpailusääntöjen rikkominen, johon sen väitettiin syyllistyneen, vaan totesi, ettei se tunne kartonkialaa lainkaan, koska Colthrop oli ollut sen omistuksessa vain hyvin lyhyen ajan, ennen kuin se luovutettiin toiselle yhtiölle. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on hylännyt tämän väitteen seuraavasti:

”156 Komissio on aiheellisesti katsonut, että kantaja ei ole tällä tavalla vastatessaan toiminut siten, että sakon alentaminen olisi ollut perusteltua hallinnollisessa menettelyssä harjoitetun yhteistyön vuoksi. Alennuksen myöntäminen tästä syystä on perusteltua vain, jos komissio on yrityksen käyttäytymisen vuoksi voinut todeta kilpailusääntöjen rikkomisen helpom-

min ja tarpeen vaatiessa saada sen loppumaan (ks. asia T-13/89, ICI v. komissio, tuomio 10.3.1992, Kok. 1992, s. II-1021, 393 kohta).

helpota komission tehtävää eli yhteisön kilpailusääntöjen rikkomisten toteamista ja niistä rankaisemista.”

157 Jos yritys nimenomaisesti ilmoittaa, ettei se kiistä niitä tosiasiaväitteitä, joihin komission siihen kohdistamat väitteet perustuvat, sen voidaan katsoa helpottaneen komission tehtävää eli yhteisön kilpailusääntöjen rikkomisten toteamista ja niistä rankaisemista. Komissiolla on kilpailusääntöjen rikkomisen toteavissa päätöksissään oikeus katsoa, että tällainen käyttäytyminen merkitsee tosiasiaväitteiden myöntämistä, ja pitää sitä todisteena kyseisten väitteiden paikkansapitävyydestä. Sakon alentaminen voi siis olla perusteltua tällaisen käyttäytymisen vuoksi.

49. SCA Holding kiistää tämän analyysin paikkansapitävyyden toteamalla, että yritystä, joka ei taktisista syistä ota kantaa väitteisiin, vaikka se voisi tehdä niin, koska sillä on kaikki tarvittavat tiedot käytettävissään, ei voida käsitellä samalla tavalla kuin SCA Holdingin kaltaista yritystä, joka ei ota väitteisiin kantaa sen vuoksi, ettei se pysty siihen, koska sillä ei ole käytettävissään mitään sellaisia tietoja, joiden avulla se voisi arvioida, vastaavatko komission väittämät todellisuutta. SCA Holding väittää myös, että sen omaksuma asenne on helpottanut komission työtä.

158 Asia on toisin, jos yritys väitetiedoksiantoon antamassaan vastauksessa kiistää komission väitetiedoksiannossa esittämien väitteiden keskeiset osat, jos se jättää kokonaan vastaamatta tai jos se — kuten kantaja — ilmoittaa vain, ettei se ota kantaa komission esittämiin tosiasiaväitteisiin. Jos yritys hallinnollisessa menettelyssä omaksuu tällaisen asenteen, se ei

50. Toisin kuin komissio väittää, valitusperuste on tutkittava. Valittaja ei nimittäin riitautu pelkästään tosiasioita koskevia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamuksia vaan väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ollut väärässä katsoessaan, ettei valittajan omaksumaa asennetta voitu rinnastaa niiden yritysten asenteeseen, jotka eivät olleet kiistäneet niitä tosiseikkoja, joihin komission niitä vastaan esittämät väitteet perustuivat, ja jotka olivat tämän vuoksi saaneet kartelliin osallistumisen vuoksi perustellusta sakosta

alennuksen, jonka aiheellisuudesta ei ole nyt kysymys.

51. Tämä väite ei kuitenkaan kestä tarkastelua. On nimittäin pakko yhtyä siihen, mitä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien valituksenalaisen tuomion 157 kohdassa todennut siitä, kuinka komission tehtävä todella helpottuu, jos esitetyt tosiseikat ei kiistetä, ja kuinka se ei helpotu lainkaan, jos yritys vaikenee.

52. Ensin mainitussa tapauksessa yritys todella estyy esittämästä tiettyjä riitauttamisperusteita, koska siihen sovelletaan sääntöä, jonka mukaan kukaan ei voi toimia aiemman menettelynsä vastaisesti (*venire contra factum*), kun taas jälkimmäisessä tapauksessa yrityksellä on edelleen vapaus turvautua kaikkiin hyödyllisiksi katsomiinsa puolustautumisperusteisiin sopivaksi katsomanaan hetkenä.

53. Kuten komissio on todennut, tätä kuvaa täydellisesti se, että SCA Holding on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käydyssä suullisessa menettelyssä aikonut yhtyä yhteisiin suullisiin lausumiin, joilla pyrittiin riitauttamaan tietyt komission totena pitämät tosiseikat, eli se on yrittänyt tuomioistuimessa hyötyä siitä, että se on hallinnollisessa menettelyssä varovaisuuden vuoksi pidättynyt tunnustamasta komission esiin tuomien tosiseikkojen paikkansapitävyyttä. Ainoa syy, joka

esti valittajaa toimimasta näin, oli se, että se ei ollut kiistänyt tosiseikkoja kannekirjelmässään.

54. Komissio on korostanut myös sitä, ettei SCA Holding voinut veikata yhtäaikaa kahta hevosta. Se ei voinut samalla kertaa sekä pyrkiä näyttämään viattomalta sivustakatsojalta kartelliin nähden että hyötyä siitä komission kanssa harjoitettavan yhteistyön vähimmäistasosta, jota tiettyjen tosiseikkojen olemassaolon tunnustaminen edustaa. SCA Holding on tehnyt valinnan, joka on osoittautunut epäviisaaksi, mutta tätä taktista virhettä ei voida pitää valitusperusteena.

55. Vaikka SCA Holding ei olisi näytellyt esiintyessään viattomana sivustakatsojana eli vaikka se ei olisi kieltäytynyt tunnustamasta tosiseikkoja, jotka se on tuntenut täysin, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päättelyä ei silti ole syytä arvostella. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole hylännyt SCA Holdingin kanneperustetta siitä syystä, ettei SCA Holding ollut osoittanut todellista yhteistyöhalua. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella ei ole ollut aikomusta määrätä SCA Holdingille seuraamusta mistään kielteisestä asenteesta. Se on pelkästään todennut, että kun SCA Holdingin omaksumaa asennetta tarkastellaan objektiivisesti ja kaikesta arvoarvostelusta riippumatta, asenne ei ollut omiaan helpottamaan komission tehtävää, ja että SCA Holdingille määrätyn sakon alentamiselle ei siten ollut mitään mahdollista objektiiv-

vista perustetta, koska ainoa arviointiperuste, joka otetaan huomioon alennusta myönnettäessä on se, että komission tehtävää on todella helpotettu.

vasta asiassa C-283/98 P, Mo och Domsjö vastaan komissio esittämässäni ratkaisuehdotuksessa. Ehdotan siinä, että valitusperuste hylättäisiin.

56. SCA Holdingia ei ole "rangaistu" sen asenteesta. Asia on vain niin, että sen asennetta ei voida seuraustensa puolesta rinnastaa tällaisen alennuksen saaneiden yritysten omaksumaan asenteeseen. Se, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kieltäytynyt käyttämästä täyttä harkintavaltansa alentaakseen SCA Holdingille määrättyä sakkoa, ei mielestäni ole millään tavalla mielivaltaista tai jonkin oikeussäännön vastaista, ja näin ollen ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin hylkää toisen valitusperusteen tämän osan.

Toisen valitusperusteen kolmas osa

58. Kolmannen valitusperusteen, jossa moititaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöstä olla kumoamatta tai alentamatta valittajalle määrättyä sakkoa, viimeinen osa ei vaadi pitkää tarkastelua. Olen nimittäin edellä selvittänyt, miksi kysymys ei mielestäni voi olla komission tekemästä todellisesta valinnasta, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi vahvistanut, joten valitusperusteen perusta osoittautuu virheelliseksi.

Toisen valitusperusteen toinen osa

57. Toisen valitusperusteen toisen osan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, että sitä, ettei sakkojen laskentatapaa ole päätöksessä perusteltu erikseen, ei voitu tässä asiassa pitää sellaisena EY:n perustamissopimuksen 190 artiklassa (josta on tullut EY 253 artikla) määrätyn perusteluvollisuuden rikkomisena, jonka vuoksi olisi ollut perusteltua kumota määrättyt sakot kokonaan tai osittain (valituksenalaisen tuomion 207 kohta). Koska tämä valitusperuste on esitetty myös kahdeksassa muussa valituksessa, otan siihen kantaa

59. Toisaalta on todettava, että vaikka komissiolla olisi voinut olla valinnanvaraa, on täysin selvää, että päätöksen adressaattina pidetylle oikeushenkilölle oli määrättävä seuraamus sen kilpailusääntöjen rikkomisen keston ja vakavuuden mukaan, johon yritys, jonka toiminnasta sen on katsottu olevan vastuussa, on syyllistynyt; kyseistä oikeushenkilöä ei ole syrjitty suhteessa niihin muihin päätöksen adressaatteihin, jotka ovat joutuneet vastaamaan sellaisten muiden yritysten rikkomisista, jotka ovat kuuluneet kartelliin, eikä sen sakkoa pidä kohtuullistaa millään tavalla. Tämä SCA Holdingin viimeinen väite ei näin ollen voi menestyä yhtään sen paremmin kuin edellisetkään väitteet.

Ratkaisuehdotus

60. Koska yksikään niistä valitusperusteista, joita SCA Holding Ltd on esittänyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-327/98, SCA Holding vastaan komissio, 14.5.1998 antamasta tuomiosta, ei mielestäni ole perusteltu, minun on väistämättä ehdotettava, että yhteisöjen tuomioistuin

- 1) hylkää valituksen kokonaisuudessaan ja

- 2) velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.